

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05- 05.01/053.00.1/М/ОК1- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 1 / 10

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
публічного управління та права
30 серпня 2022 р. протокол № 5
Голова Вченої ради

Димитрій ГРИЦИШЕН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр»
спеціальності 053 «Психологія»
освітньо-професійна програма «Психологія»
факультет публічного управління та права

кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри
національної безпеки, публічного
управління та адміністрування
29 серпня 2022 р.,

протокол № 8

Завідувач кафедри

Іван ДРАГАН

Розробник: доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри
національної безпеки, публічного управління та адміністрування ДРАГАН Іван

Житомир
2022 – 2023 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05- 05.01/053.00.1/М/ОК1- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 2 / 10

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 053 «Психологія»	Рік підготовки: 1-й	
Змістових модулів – 2		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		1-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Освітній ступінь: «магістр»	16 год.	
		Практичні	
		16 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		58 год.	
Індивідуальні завдання: Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 36% аудиторних занять, 64% самостійної та індивідуальної роботи.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Нова освітня парадигма потребує переходу від фронтальної організації навчання до індивідуальної, від накопичення знань як самодостатнього процесу до виховання вміння оперувати здобутими знаннями. Тому актуальним є методичне забезпечення процесу оволодіння здобувачами вищої освіти практичними навичками науково-дослідної діяльності, яка формує системність та логічність професійного мислення, творчість та цілеспрямованість майбутньої діяльності. Успішне володіння навичками дослідження і творчої роботи магістрами допомагає їм порівняно легко включатися в професійну діяльність, переводити наукові знання в практичну площину. У зв'язку з цим до навчальних курсів включено спеціальну навчальну дисципліну «Методологія наукових досліджень».

Метою навчальної дисципліни є набуття та поглиблення знань здобувачів вищої освіти щодо основних положень та відомостей про роль і місце науки у

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05- 05.01/053.00.1/М/ОК1- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 3 / 10

розвитку суспільства, про закономірності розвитку науки, про організацію та шляхи забезпечення наукових досліджень, про організацію та проведення наукових досліджень, а також щодо підготовки їх до самостійного навчання та виконання наукової роботи.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

Методичні: забезпечити підготовку майбутніх фахівців до самостійного навчання та проведення наукових досліджень на високому методологічному рівні, що дозволять вирішувати проблеми об'єктивно, з належним науковим обґрунтуванням.

Пізнавальні: сформувати знання з використання методів наукового пізнання для проведення науково-дослідної роботи.

Практичні: сформувати уміння здобувачів вищої освіти ставити перед собою завдання, для вирішення яких потрібний науковий пошук, а також організації, постановки та проведення науково-дослідної роботи.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія»:

Інтегральна компетентність: здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 053 «Психологія»:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05- 05.01/053.00.1/М/ОК1- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 4 / 10

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Наука як система уявлень про світ

- 1.1. Сутність науки та її антиподи
- 1.2. Суб'єкти та об'єкти пізнання
- 1.3. Поняття наукової концепції, сутність гіпотези
- 1.4. Головні завдання науки ХХІ століття
- 1.5. Стани галузей знань
- 1.6. Особливості наукової революції
- 1.7. Критерії класифікації науки
- 1.8. Методика навчання, способи автономної організації практичної та теоретичної діяльності здобувачів вищої освіти
- 1.9. Сутність міждисциплінарного підходу в науці та освіті

Тема 2. Особливості методології психологічних досліджень

- 2.1. Взаємозв'язок методології, методів та методики психологічного дослідження
- 2.2. Класифікації методів психології
- 2.3. Експериментальні методи
- 2.4. Неекспериментальні психологічні методи
- 2.5. Математичні та статистичні методи у психології
- 2.6. Специфіка критичного та аналітичного мислення

Тема 3. Методологічні проблеми психології та криза психологічної науки

- 3.1. Особливості методологічних проблем у теоретичній, практичній та побутовій психології
- 3.2. Характеристика кризового стану методології психологічної науки
- 3.3. Методологічна криза та типи психологічних парадигм

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05- 05.01/053.00.1/М/ОК1- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 5 / 10

Тема 4. Зміст та структура процесу наукового дослідження

- 4.1. Поняття наукового дослідження, його сутність та види
- 4.2. Етапи проведення наукового дослідження.
- 4.3. Мова і стиль викладу змісту наукової праці
- 4.4. Цінність інформації: достовірність, об'єктивність, своєчасність, повнота, суттєвість.
- 4.5. Види та джерела наукової інформації, способи фіксації інформації
- 4.6. Збирання, накопичення та обробка інформації в процесі дослідження

Модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 5. Організаційне забезпечення науково-дослідної роботи здобувача вищої освіти

- 5.1. Взаємодія із науковим керівником
- 5.2. Вибір теми дослідження, її формулювання та обґрунтування
- 5.3. Вибір об'єкту дослідження
- 5.4. План наукового дослідження
- 5.5. Складання робочої методики наукового дослідження і основні вимоги до неї
- 5.6. Визначення теоретичного і практичного стану проблеми
- 5.7. Нагромадження матеріалів у процесі спостережень та їх аналіз

Тема 6. Узагальнення, обґрунтування висновків і пропозицій, оформлення науково-дослідної роботи

- 6.1. Зміст обґрунтування науково-дослідної роботи
- 6.2. Схема обґрунтування: анотація, опис проекту (план реалізації проекту, ресурси, необхідні для реалізації проекту, результати реалізації проекту), бюджет
- 6.3. Методи зведення й обробки результатів експериментальних досліджень
- 6.4. Зміст і структура вступу, теоретичної частини, головних розділів
- 6.5. Посилання на першоджерела використаних даних
- 6.6. Підготовка висновків, пропозицій за результатами науково-дослідної роботи, їх об'єктивність і обґрунтованість

Тема 7. Презентація результатів наукового дослідження

- 7.1. Підготовка до публічного виступу
- 7.2. Презентація обґрунтованих результатів дослідження для широкої аудиторії
- 7.3. Необхідність дотримання основних правил ведення дискусії
- 7.4. Засоби ефективного спілкування

Тема 8. Оформлення результатів наукового дослідження та їх

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05- 05.01/053.00.1/М/ОК1- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 6 / 10

впровадження в практику

- 8.1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види
- 8.2. Наукова монографія, наукова стаття, тези
- 8.3. Методика підготовки та оформлення публікацій
- 8.4. Форми звітності при науковому дослідженні.
- 8.5. Оцінка ефективності наукових досліджень
- 8.6. Впровадження в практичну діяльність результатів наукових досліджень

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Загальні положення методології наукових досліджень						
Тема 1. Наука як система уявлень про світ	11	2	2	X	X	7
Тема 2. Поняття методології та методу у науковому дослідженні	11	2	2	X	X	7
Тема 3. Особливості методології політичних досліджень	11	2	2	X	X	7
Тема 4. Зміст та структура процесу наукового дослідження	11	2	2	X	X	7
МКР №1	X	X	X	X	X	X
Разом за модуль 1	44	8	8	X	X	28
Модуль 2. Організація наукових досліджень						
Тема 5. Організаційне забезпечення науково-дослідної роботи здобувача вищої освіти	11	2	2	X	X	7
Тема 6. Узагальнення, обґрунтування висновків і пропозицій, оформлення науково-дослідної роботи	11	2	2	X	X	7
Тема 7. Презентація результатів наукового дослідження	11	2	1	X	X	8
Тема 8. Оформлення результатів наукового дослідження та їх впровадження в практику	11	2	1	X	X	8
МКР №2	2	X	2	X	X	X
Разом за модуль 2	46	8	8	X	X	30
Разом семестр	90	16	16	X	X	58
ВСЬОГО	90	16	16	X	X	58

5. Теми семінарських (практичних) занять

№ заняття	Назва теми	Кількість год
-----------	------------	---------------

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05- 05.01/053.00.1/М/ОК1- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 7 / 10

1	Тема 1. Наука як система уявлень про світ	2
2	Тема 2. Особливості методології психологічних досліджень	2
3	Тема 3. Методологічні проблеми психології та криза психологічної науки	2
4	Тема 4. Зміст та структура процесу наукового дослідження	2
X	МКР №1	
5	Тема 5. Організаційне забезпечення науково-дослідної роботи здобувача вищої освіти	2
6	Тема 6. Узагальнення, обґрунтування висновків і пропозицій, оформлення науково-дослідної роботи	2
7	Тема 7. Презентація результатів наукового дослідження	1
8	Тема 8. Оформлення результатів наукового дослідження та їх впровадження в практику	1
X	МКР №2	2
ВСЬОГО		16

6. Завдання для самостійної роботи

Передбачається, що в період вивчення дисципліни студент самостійно розв'язує домашнє завдання, вивчає матеріал курсу в процесі підготовки до практичних занять та семінарів, а також в цілому перед сесією. Частка самостійної роботи при вивченні навчальної дисципліни складає 64 % та 85% відповідно для денної та заочної форм навчання.

№ з/п (д/з ф.н.)	Назва теми	Кількість год (д/з ф.н.)
Модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ		
1	Тема 1. Наука як система уявлень про світ	7
2	Тема 2. Особливості методології психологічних досліджень	7
3	Тема 3. Методологічні проблеми психології та криза психологічної науки	7
4	Тема 4. Зміст та структура процесу наукового дослідження	7
5	МКР №1	X
6	Тема 5. Організаційне забезпечення науково-дослідної роботи здобувача вищої освіти	7
7	Тема 6. Узагальнення, обґрунтування висновків і пропозицій, оформлення науково-дослідної роботи	7
8	Тема 7. Презентація результатів наукового дослідження	8
9	Тема 8. Оформлення результатів наукового дослідження та їх впровадження в практику	8
10	МКР №2	X
ВСЬОГО		58

Завдання для самостійної роботи передбачає:

- опрацювання конспекту лекційних занять;
- опрацювання основної та додаткової літератури.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05- 05.01/053.00.1/М/ОК1- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 10

7. Індивідуальні завдання

Під час опанування блоку самостійної роботи студенти мають виконати індивідуальне завдання у вигляді тези доповіді для виступу на науково-практичній конференції. Обсяг тези доповіді – 2-3 стр. тексту (розмір шрифту – 14 пунктів, береги – 2 см, міжрядковий інтервал – 1,5).

8. Методи навчання

В процесі викладання даного предмету використовуються:

а) методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (пояснення, інструктаж, розповідь, лекція; ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, вправи, практичні і дослідні роботи);

б) методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід студента);

в) методи контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, тестовий, самоконтроль і самооцінка).

Також під час навчання використовуються такі методи і прийоми як методи інтерактивного навчання: бесіди, дискусії, педагогічні задачі та ситуації, мозковий штурм (брейнстормінг), метод кейсів, метод «ажурної пилки», дидактичні ігри; словесні методи (традиційна лекція, лекція-візуалізація); методи проблемного навчання (створення проблемних ситуацій); інтерактивні методи (інтерактивна бесіда, дискусія, обговорення у міні-групах, творчі завдання); інформаційно-комунікаційні технології навчання; самостійна робота (написання рефератів). Використання навчального середовища Moodle та програми для організації відеоконференцій Zoom.

9. Методи контролю

Контроль складається з поточного контролю виконання студентами самостійної роботи, модульного контролю, контролю виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль виконання самостійної роботи здійснюється шляхом усного опитування під час практичних занять, міні-колоквіумів, ділових ігор, перевірки домашнього завдання, написання рефератів, тестування.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
10	10	20	10	10	10	20	10	

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05- 05.01/053.00.1/М/ОК1- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 9 / 10

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F		Не зараховано	0-34

11. Рекомендована література

Основна література

1. Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О.І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва – Х.: ХНАУ, 2017. – 272 с
2. Данильян О.Г. Методологія наукових досліджень : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2019. – 368 с.
3. Дорошенко В.М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. М. Дорошенко, О.С. Тітлов, Т. А. Сагала, Н. О. Біленко ; Одес. нац. акад. харч. технологій. - Одеса : ФОП Бондаренко М. О., 2019. - 156 с.
4. Корягін М.В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень : [навч. посібник]. К.: Алерта, 2019. 492 с.
5. Мальська М. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / Марта Мальська, Наталія Паньків. – Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 226 с.
6. Медвідь В. Ю., Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. / В. Ю. Медвідь, Ю. І. Данько, І. І. Коблянська– Суми: СНАУ, 2020. 220 с

Додаткова література

1. Ліпич Л. Г. Методологія та організація наукових досліджень (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування) [Текст] : навч. посіб. / Л. Г. Ліпич, С. М. Бортнік, І. Г. Волинець та ін. ; за заг. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 220 с.
2. Стрелкова Г.Г. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс]: навч. посіб. / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Г. Г. Стрелкова, М. М. Федосенко, А. І.
3. Замулко, О. С. Іщенко.– Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 120 с.
4. Тулайдан В.Г. Основи наукових досліджень: навч. посібник. – Ужгород : УжНУ, 2017. – 105 с.
5. Швець С.В. Основи системного аналізу : навчальний посібник / С. В. Швець, У. С. Швець. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 126 с.

Інтернет-джерела

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05- 05.01/053.00.1/М/ОК1- 2022
	Екземпляр № 1	Арк 10 / 10

1. Види науково-дослідної роботи студентів. URL: http://pfor.com/book_99_glava_37_ROZD%D0%86L_5._VIDI_NAUKOV_O-DOSL%D0%86.html
2. Наукова робота (дипломна, магістерська робота) і основні вимоги. URL: <http://baeva.org.ua/?p=183>
3. Особливості організації самостійної роботи студентів. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/education/36615/
4. Худолій О. М. Інформаційне забезпечення науково-дослідної роботи. URL: <http://www.tmfv.com.ua/journal/article/view/660/646>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. [Електрон. ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. [Електрон. ресурс]. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
7. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. Відділення фізико-технічних проблем енергетики. [Електрон. ресурс]. Режим доступу: <http://dSPACE.nbuv.gov.ua/handle/123456789/205>
8. Сторінка Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>